

Поетика загадки в «північних» творах Лесі Українки

Антоніна Олександрівна Тимченко

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри театрознавства та кафедри іноземних мов,
Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського
(майдан Конституції, 11/13, Харків, 61003, Україна);
e-mail: antoninatymchenko@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2726-8181>*

У статті розглянуто шляхи реалізації мотиву загадки у творах Лесі Українки – поеми «Одно слово» та фантазії «Полярна ніч». Проаналізовано художні прийоми творення таємниці – на рівні метрики, синтаксису, лексики, фоніки та на змістовому рівні. Лірична спадщина Лесі Українки багата на зображення екзотичних локусів, цікавою є спроба відтворення топосу півночі як місця іманентно чужого для українця – і психологічно (протиставлення «тепло-холод», «близький-далекий», «день-ніч»), і в соціально-історичному плані (північ як місце заслання інтелігенції, точка неповернення, ворожа пустка, котра забирала сили, здоров'я, позбавляла життя). У поемі «Одно слово» авторка не лише окреслює цей локус, але й промовляє від імені його мешканця. Речитативна манера, фольклорні формули вводять читача в казковий контекст, синтаксичні фігури підкреслюють таємничість оповіді. Фоніка поеми також дає ключ до розуміння тексту: якщо на початку твору, де йдеться про появу «чужих» у поселенні, превалюють закриті звуки високого підняття «и», «і», то потім для характеристики «чужого» часто постає круглий, «гармонійний» «о». Зроблено висновок про геніальність Лесі Українки у володінні словом: авторка підтекстово підкреслює, що, маючи примарну свободу, чоловік помирає від обмеження волі, від екзистенційної неможливості досягти її ані вдома, ані в ув'язненні. У фантазії «Полярна ніч» через фантазмагоричну картину зустрічі в таємничому локусі старця, хлопчини, жінки, дитини, їхню розмову про темряву й світло, день і ніч, мотиви бенкету, розлитого вина прочитується біблійний контекст кінцесвіття або ж рівень екзистенційного пошуку сенсу людського існування, неможливості чи неможливості досягти радості, прокинутися до нового життя. Зроблено висновок, що в поетичній творчості Лесі Українки є ще багато нерозкритих загадок, віднайдення ключа до котрих дасть змогу відчитати приховані смисли модерної культури межі XIX і XX століть.

Ключові слова: Леся Українка, «Одно слово», «Полярна ніч», фоніка, екзистенціалізм, підтекст, модернізм

Ім'я Лесі Українки за часів незалежності звучить у дослідженнях доволі часто. Видання творів, бібліографічні покажчики, студії монографічного характеру, численні статті, присвячені розгляду життя й творчості видатної письменниці, частково заповнюють пробіли в розмитому культурному портреті мисткині (праці В. Агєєвої [1], Н. Зборовської [6], О. Забужко [5] та ін.). Проте сучасна наука спроможна та зобов'язана не лише розставити крапки над «і» в осягненні постаті Лесі Українки, а й віднайти, проаналізувати, повноцінно поцінувати кожен її твір, прочитати корпус написаного нею як текст із багатьма підтекстами, таємницями й несподіванками.

Літературознавці неодноразово зауважували наявність у художньому світі авторки екзотичних локусів (приміром, Італії, Шотландії, Північної Америки, давніх Єгипту й Греції тощо). Одним із таких є локус півночі як місця іманентно чужого для українця – і психологічно (протиставлення «тепло-холод», «близький-далекий», «день-ніч»), і в соціально-історичному плані (північ як місце заслання інтелігенції, точка неповернення, ворожа пустка, котра забирала сили, здоров'я, позбавляла життя). Частково мотиви, пов'язані із цим топосом, а також хронотопом далекої ворожої

ночі, розглядали дослідники М. Вишняк [3], М. Жарких [4], С. Кирилук [7], проте нам здається продуктивним аналіз спільних за темою «північних» творів Лесі Українки з погляду реалізації в них мотиву загадки, а також загадковості як формо- й змістотворчого чинника. Враховуватимемо обидва значення лексеми «загадка» – і дещо, іще не розгадане, і алегоричний опис подій, явищ, які слід відгадати.

У цій статті розглянемо два твори – поему «Одно слово» та фантазію «Полярна ніч», інтертекстуальні зв'язки між ними й поезику загадки. Мета статті – через розгляд поезики цих творів прийти до розуміння загальних особливостей художнього світу авторки. Методи дослідження – метод мотивного аналізу, порівняльно-історичний, описовий.

Лесі Українці належать успішні спроби не лише зробити північ об'єктом зображення у творах, а й заговорити від імені мешканців цього далекого краю.

Поема «Одно слово» вперше надрукована у «Вільній Україні» (СПб., 1906) з авторським підзаголовком «Оповідання старого якута». Літературознавці твердять, що після появи відгуку А. Кримського, де йшлося про наявність у якутській мові слова «воля», авторка змінила підзаголовок на «Оповідання тубільця з півночі». У поемі постає образ політичного в'язня,

прообразом котрого, як припускають, міг бути П. Грабовський.

У поезії «Полярна ніч» (авторський підзаголовок «Фантазія») (поза збірками), на думку дослідників, йдеться про те, як «Гурт людей, імовірно, засланив, серед цілковитої темряви розмовляє про світло. ... Темна ніч – це образ політичної реакції, яка наступила після революційних битв» [4]. Недаремно М. Жарких говорить про необхідність застосування при вивченні творів Лесі Українки «методу подвійного дна», «внаслідок якого твір можна читати в двох площинах» [4]. Дійсно, «північні» тексти словнені загадок, які потребують розшифрування, чим і зумовлена актуальність нашої розвідки.

Симптоматично, що обидва аналізовані твори становлять білий вірш, написаний п'ятистопним ямбом із парокситонною клаузулою. Такий віршовий розмір не унікальний: він звучить у Лесі Українки у творах «Самсон», «ТРИПТИХ», «Саул», «Одержима», «Вавилонський полон», «На руїнах» тощо.

Речитативна манера в «Одному слові» [12, с. 169–171] відтворює розповідь старого тубільця, неосвіченого й «темного», наївного та співчутливого. Він згадує про появу в їхньому краї трьох «чужих», із котрих лише один певний час мешкав серед корінного населення краю, дивуючи місцевих своїм розумом, проникливістю й загадковістю, адже

Він знав, куди і звідки річка йде,
І хто від чого хворий, хто умре.
Хто видужає. Він багато знав,
Дурний того не знає [12, с. 169].

Загадка звучить від початку поеми – «Було їх тута три, чужих людей; / тепер нема» [12, с. 169]. Початок – аналог до фольклорного «жили собі», потріпність, антитеза «було-нема» одразу ж вводять читача у казковий контекст.

Сама поява «чужих» у північному краї є подією екстраординарною, недаремно мешканці поселення ходять подивитися на чоловіка, як на «прибульця». Відмінності ж його характеру й розуму взагалі здаються річчю дивною, а то й страшною. Невідоме, загадкове вабить і лякає тубільців.

Інверсія, до якої вдається Леся Українка, покликана імітувати оповідну манеру викладу, а з другого боку, може сприйматися як прийом загадки – недомовлене в одному рядку ніби щоразу лишає питання, дозволяє читачеві домислити можливий варіант розвитку подій. Схожий ефект досягається тоді, коли речення завершується в середині рядка:

Ще поки був здоровий, не така
Була та борода, а як заслаб,
То виросла така, що аж по пояс,
Так наче в казці... В нас таких немає
[12, с. 170].

Завдання читачеві розшифрувати, яке ж «одно слово» має на увазі «чужий», також схоже на

дитячу загадку – хоча ми розуміємо, що йдеться про «волю», саме слово так жодного разу й не вимовляють протягом усієї поеми: існує така гра – не називати ключове поняття, а в множинних варіантах, за допомогою навідних питань та асоціацій з'ясувати його.

Поетику загадки витворюють і риторичні запитання тубільця «Але ж дурний хіба на книжці знає?» [12, с. 169], «Він довго був слабий, – казав, від того, / що сторона йому чужа. Хто знає?» [12, с. 170], «А теє слово раз мені казав / «чужий» по-своєму, та я його забув, / чуже воно, та й що ним називати?» [12, с. 171], «І що воно й до чого теє слово?» [12, с. 171] та питання «чужого», котрі так і лишаються без відповіді: «Куди я тут піду? / І що я тут зроблю у вашій пущі?» [12, с. 171].

Як у тонкого майстра образу та смислу в Лесі Українки говорять не лише слова, а й окремі звуки, фоніка поеми дає додатковий ключ до розуміння твору. Факти біографії мисткині, а також спогади сучасників засвідчують високу музичну обдарованість Лесі Українки: «відзначалася зроду надзвичайною музикальністю і зростала серед співлюбивого середовища» [8, с. 59]. Тож свідомо чи несвідомо вибудований «промовистий» звукопис поезії здатен привідкрити смислові таємниці. На початку поеми, де оповідач веде мову про появу «чужих» у поселенні, превалюють закриті звуки високого підняття «и», «і» («тільки що приїхав, був слабкий, / такий, як дівчина» [12, с. 169], «тільки сніг і лід» [12, с. 169] тощо). Та й саме слово «чужий» – вузьке й «холодне». Коли ж читаємо опис життя «чужого» та його характеристики, усе частіше постає круглий, «гармонійний» «о»: «А третій зоставався ще довго тут... / Я ходив до нього ... / навчився / і цього слова й інших слів багато» [12, с. 169], «щось багато / по-своєму балакав» [12, с. 169] та ін. Відтак підсвідомо читач чує звучання ключового слова «воля». Тубілець прямо каже, що слово «чуже» («чуже воно, та й що ним називати?» [12, с. 171]). І тут прочитуємо геніальну гру Лесі Українки, яка ніби підкреслює: «воля» як поняття чужа не лише якутам, а й – як категорія – чужа засланцю, адже її немає ніде: ані в Україні, ані в північній пущі. Маючи примарну свободу («Хто ж не дає ходити і робити?» [12, с. 171]), чоловік помирає від обмеження волі, від екзистенційної неможливості досягти її ані вдома, ані в ув'язненні.

Не менш цікавою в контексті постановня мотивів волі й таємниці є фантазія «Полярна ніч» [11]. Попри те, що дослідники вбачають у ній відтворення розмови засланив на півночі про природу світла (цей висновок і є, на думку М. Жарких, привідкриттям «другого дна твору»), ми зауважуємо наявність «дна» третього, що перебуває у філософській, екзистенційній площині.

Мотив ночі як протиставлення дню, оновленню, відродженню нерідко звучить у Лесі

Українки. За словами В. Агєєвої, «Світова ніч – той безпросвітний хаос, який у Лесі Українки (“*Fiat nox!*”) ще подеколи пронизують крики відчаю і протесту, та безкінечна полярна ніч, яка й не обіцяє сонця похованим на самому дні темряви людям» (цит. за вид. [7, с. 274]). Приміром, у творі «Упоєні на бенкетах кривавих...», як зауважує С. Кирилук, «авторка звертається до ситуації “ночі” народів – “невільники-народи спали довго в спільній віковій своїй темниці” й уже не здатні впізнати момент виходу з “ночі”. Тут, замість голосу, маємо хрип, замість відповіді – “сміх із беззубої чорної пащі”» [7, с. 275].

Поезія «Полярна ніч», як і поема «Одно слово», написана від першої особи (щоправда, у фантазії прочитуємо форму множини – «ми»); у початкових же рядках ідеться про неназвану спільноту людей, котрі сидять «при згаслому багатті» в хаті, надворі лютує завірюха, і їх усе більше охоплює темрява. Протиставлення «світло-темрява», синтаксичне нагнітання за допомогою полісиндетону (багатсполучниковість «ні») передають атмосферу суму та зневіри: «Той бенкет / немов останній був на сьому світі» [11, с. 3], «буде чорно, як у гробі» [11, с. 3]. Уводячи репліки персонажів – діалогічність надає твору драматургійності, – авторка свідомо підтримує ефект таємничості: «хтось мовив» [11, с. 4], «перший відказав» [11, с. 3] тощо. Але, щойно звучить теза про можливість настання дня, повернення світла, одразу ж і фігури героїв у тексті постають чіткіше – Леся Українка називає їх: хлопець, дід, жінка, дитина (кілька персонажів і надалі означені як «всі»). Люди з властивим їм бажанням вірити в краще, потягом до надій, нехай і примарних, крайнощів, легко стають на бік хлопчини-зухвальця, котрий урешті сприймається як пророк. Граючи на контрасті – «як довга ніч, то й день же буде довгий» [11, с. 4], – юнак самою своєю впевненістю ніби перемагає темряву. Решта його оточення пригадують факти на підтвердження цієї перемоги. Тут у побудові поетичної фрази прочитуємо схожість із поемою «Одно слово». Порівняймо:

Хто мовив: «Правда, правда!»,
а хто почав прогадувати вголос,

чи вже давно ся ніч нас обгорнула,
один казав: «Два тижні!», другий: «Місяць!»,
ще інший: «Де! давніше!» – «Ні, недавно!»...

(«Полярна ніч» [11, с. 4]);

Тут хто сказав: «Робити», хто – «ходити»,
а хто – «не знаю»...

(«Одно слово» [12, с. 170]).

Тож нанизування думок, коли істина так і лишається неназваною, вочевидь, слугує в обох текстах прийомом творення загадкового підтексту.

Протиставлення «молодість/старість», традиційно асоційоване в культурі з антитезою «ранок-вечір», чітко прочитується у творі: буркотливий, скептичний старий та захоплений юнак і безпосередня дитина, яка вже ніби бачить день.

Проте Леся Українка відходить від звичних антонімів «темрява-світло», удаючись до складніших градацій: *найтемніша ніч* як розпач і передчекання, раптом після теперішньої темряви настане ще глибша. І в той же час звучить теза: «*Перед світом буває найтемніше, / а темряви, як ся, ще не бувало*» [11, с. 4].

Сприймаючи епоху змін, армагедонність, із якою людська психіка завжди пов'язує зміну століть, карколомні обставини, у котрі – ніби в'язень на північ – закинута тогочасна людина, відхід старого та звичного громадянства, небажання відпускати стале, перевірене, звичне, дороге – й розгубленість перед новим, швидкоплинним, часто жорстоким і безоглядним, – усе це підтекстово прочитується у творах модерністів, зокрема і Лесі Українки. Фантазія «Полярна ніч» через фантазмагоричну картину зустрічі в одному локусі старця, хлопчини, жінки, дитини, їхню розмова про темряву й світло, день і ніч, мотиви бенкету, розлитого вина («той бенкет / немов останній був на сьому світі» [11, с. 3]) переводить читача в біблійний контекст кінцесвіття або Тайної вечері чи на рівень екзистенційного пошуку сенсу людського існування, можливості чи неможливості досягти радості, прокинутися до нового життя.

Вочевидь, у поетичній творчості Лесі Українки є ще багато нерозкритих загадок, віднайдення ключа до котрих дасть змогу відчитати приховані смисли модерної культури межі XIX і XX століть.

Список літератури

1. Агєєва В. *Поетеса злему століть: Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації*; Гол. ред. С. В. Головка. 2-ге вид. Київ: Либідь, 2001. 264 с.
2. Агєєва В. *Поетичний візіонеризм Лесі Українки* // Наукові записки. Том 72, Філол. науки / Національний університет «Києво-Могилянська академія». 2007. С. 3–11.
3. Вишняк М. *Жанрова специфіка кримської лірики Лесі Українки* // Учені записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». Том 24 (63). № 1. Ч. 2. 2011 р. С. 178–190. URL: <http://sn-philol.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/01/028.pdf>
4. Жарких М. *Метод подвійного dna у творчості Лесі Українки*. URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Studies/DoubleBottom.html>

5. Забужко О. *Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій*. Київ: Комора, 2018. 656 с.
6. Зборовська Н. *Моя Леся Українка: есеї*. Тернопіль: Джура, 2002. 228 с.
7. Кирилук С. «Ніч» літератури й література «ночі»: людина в пошуках ідентичності (на матеріалі творчості Лесі Українки) // Волинь філологічна: текст і контекст. Універсум Лесі Українки: Зб. наук. праць. Вип. 22. Луцьк, 2016. С. 273–287.
8. Колесса Ф. *Леся Українка і український музичний фольклор* // Леся Українка: До 75-річчя з дня народження: збірник / Львівський державний університет імені Івана Франка; Відп. ред. Р.М. Волков; Авт. статей: М. Возняк; Вступ. ст., підгот. тексту Ф. М. Колесса. Львів: Видання Львівського державного університету, 1946. С. 59 – 74.
9. Лотоцька С. *Муза у творчості Лесі Українки*. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8284/97/>
10. Українка Леся. *Повне академічне зібрання творів: у 14 т.*; упор. В. Агеєва, Ю. Громик, О. Забужко, І. Констанкевич, М. Моклиця, С. Романов. Луцьк: Волин. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2021.
11. Українка Леся. *Полярна ніч (фантазія)* // Червоний шлях. 1923. № 2. С. 3–5.
12. Українка Леся. *Усі твори в одному тому*. Київ: Перун, 2008. 1376 с.

References

1. Ageyeva V. *Poetesa zlamy stolit` : Tvorchist` Lesi Ukrayinky v postmodernij interpretatsiji*. Gol. red. S. V. Golovko. 2-ge vyd. Kyiv : Lybid`, 2001. 264 p.
2. Ageyeva V. *Poetychnyj vizioneryzm* // Naukovi zapysky. Tom 72, Filologichni nauky / Nacional`nyj universytet «Kyievo-Mogylynska akademiya». 2007. S. 3–11.
3. Vyshnyak M. *Zhanrova specyfika krymskoyi liryky Lesi Ukrayinky* // Ucheni zapysky Tavrijskogo nacionalnogo universytetu im. V. I. Vernads`kogo. Seriya «Filologiya. Social`ni komunikaciyi». Tom 24 (63). № 1. Ch. 2. 2011 r. S. 178–190. URL: <http://sn-philol.cfuv.ru/wp-content/uploads/2017/01/028.pdf>
4. Zharkyx M. *Metod podvijnoho dna u tvorchoosti Lesi Ukrayinky*. URL: <https://www.l-ukrainka.name/uk/Studies/DoubleBottom.html>.
5. Zabuzhko O. *Notre Dame d'Ukraine: Ukrayinka v konflikti mifologij*. Kyiv: Komora, 2018. 656 s.
6. Zborovs`ka N. *Moya Lesya Ukrayinka: esej*. Ternopil` : Dzhura, 2002. 228 s.
7. Kyrylyuk S. «Nich» literatury j literatura «nochi»: lyudyna v poshukax identychnosti (na materialy tvorchoosti Lesi Ukrayinky) // Volyn` filologichna: tekst i kontekst. Universum Lesi Ukrayinky: Zb. nauk. pracz. Vyp. 22. Luczk, 2016. S. 273–287.
8. Kolessa F. *Lesya Ukrayinka i ukrayins`kyj muzychnyj fol`klor* // Lesya Ukrayinka: Do 75-richchya z dnya narodzhennya: zbirnyk / L`vivs`kyj derzhavnyj universytet imeni Ivana Franka; Vidp. red. R. M. Volkov; Avt. statej: M. Voznyak; Vstup. st., pidgot. tekstu F. M. Kolessa. L`viv: Vydannya L`vivs`kogo derzhavnogo universytetu, 1946. S. 59–74.
9. Lotocz`ka S. *Muza u tvorchoosti Lesi Ukrayinky*. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/8284/97/>
10. Ukrayinka Lesya. *Povne akademichne zibrann`a tvoriv: u 14 t.* yupor. V. Ageyeva, Ju. Gromyk, O. Zabuzhko, I. Konstankevych, M. Moclits`a, S. Romanov. Luts`k: Volyn. nats. un-t imeni Lesi Ukrayinky, 2021.
11. Ukrayinka Lesya. *Polyarna nich (fantaziya)* // Chervonij shlyax. 1923. № 2. S. 3–5.
12. Ukrayinka Lesya. *Usi tvory v odnomu tomu*. Kyiv: Perun, 2008. 1376 s.

Тимченко Антонина Александровна, кандидат филологических наук, доцент, доцент кафедры театроведения и кафедры иностранных языков Харьковского национального университета искусств имени И. П. Котляревского (майдан Конституции, 11/13, Харьков, 61003, Украина); e-mail: antoninatymchenko@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2726-8181>

Поэтика загадки в «северных» произведениях Леси Украинки

В статье рассмотрены пути реализации мотива загадки в произведениях Леси Украинки – поэме «Одно слово» и фантазии «Полярная ночь». Проанализированы художественные приемы создания тайны – на уровне метрики, синтаксиса, лексики, фонетики и на содержательном уровне. Лирическое наследие Леси Украинки богато изображениями экзотических локусов, интересна попытка воспроизведения топоса севера как места имманентно чужого для украинца – и психологически (противопоставление «тепло-холод», «близкий-далекий», «день-ночь»), и в социально-историческом плане (север как место ссылки интеллигенции, точка невозврата, враждебная пустота, которая забирает силы, здоровье, лишала жизни). В поэме «Одно слово» автор не только определяет этот локус, но и говорит от имени его жителя. Речитативная манера, фольклорные формулы вводят читателя в сказочный контекст, синтаксические фигуры подчеркивают таинственность повествования. Фоника текста также дает ключ к пониманию произведения: если в начале поэмы, где речь идет о появлении «чужих» в поселении, преобладают закрытые звуки высокого поднятия «и», «ы», то позже для характеристики «чужого» часто возникает круглый, «гармоничный» «о». Сделан вывод о гениальности Леси Украинки во владении словом: автор подтекстово подчеркивает, что имея призрачную свободу, человек умирает от ограничения воли, от экзистенциальной невозможности достичь ее ни дома, ни в заключении. В фантазии «Полярная ночь» через фантазмагорическую картину встречи в таинственном локусе старца, мальчика, женщины, ребенка, их разговор про темноту и свет, день и ночь, мотивы пира, разлитого вина прочитывается библейский контекст конца света или уровень экзистенциального поиска смысла человеческого существования, возможности или невозможности достичь радости, проснуться к новой жизни. Сделан вывод, что в поэтическом творчестве Леси Украинки есть еще много нераскрытых загадок, нахождение ключа к которым позволит прочесть скрытые смыслы современной культуры на рубеже XIX и XX веков.

Ключевые слова: Леся Українка, «Одно слово», «Полярная ночь», фоника, экзистенциализм, подтекст, модернизм

Antonina Tymchenko, Phd, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theater Studies and the Department of Foreign Languages of Kharkiv I. P. Kotlyarevsky National University of Arts (Majdan Konstytutsii 11/13, Kharkiv, 61003, Ukraine); e-mail: antoninatymchenko@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-2726-8181>

The poetics of the riddle in Lesya Ukrainka's "northern" works

The article considers the ways of realization of the motif of the riddle in the works by Lesya Ukrainka such as the poem "One word" and the fantasy "Polar Night". The artistic means of creating a mystery are analyzed at the level of metrics, syntax, vocabulary, phonics as well as at the semantic level. Lesya Ukrainka's lyrical heritage is rich in images of exotic loci, an interesting attempt was taken to recreate the topos of the north as a place inherently alien to the Ukrainians both psychologically (opposition "warm-cold", "near-far", "day-night") and socio-historically (the north as a place of exile of the intelligentsia, a point of no return, a hostile wasteland, which took away strength, health, deprived of life). In the poem "One Word" the author not only outlines this locus, but also speaks on behalf of its inhabitant. Recitative manner, folklore formulae introduce a fairy-tale context to the reader, syntactic constructions emphasize the mysterious context of the story. The phonics of the poem also gives the key to understanding the work: if at the beginning of the poem, which tells about the appearance of "strangers" in the settlement, close sounds of high rise like "y", "i" prevail, later we can see that rounded, "harmonious" "o" often appears to characterize the "stranger". Lesya Ukrainka is concluded to be a genius in mastering the word: the author subtextually emphasizes that, having a phantom freedom, a man dies because of the restriction of his freedom, existential inability to reach it neither at home nor in prison. In the fantasy "Polar Night" a phantasmagoric depiction of the meeting of an old man, a young fellow, a woman, a child in a mysterious locus, their conversation about darkness and light, day and night, the motives of the feast and spilled wine reflect the biblical context of the afterlife or the level of existential search for human existence, ability or inability to experience the joy, to wake up to a new life. All things considered, in the poetic works of Lesya Ukrainka there are still many unsolved mysteries, finding the key to which will allow us to read the hidden meanings of modern culture of the turn of XIX and XX centuries.

Key words: Lesya Ukrainka, "One word", "Polar night", phonics, existentialism, subtext, modernism

Стаття надійшла до редколегії 02.09.2021